

Franz Kafka

Pismo očetu

Avtor prevoda: Jože Udovič

NASTOPAJO

Barbara Ribnikar, Gregor Čušin, Sašo Vollmaier

GLASBA

Duo Silence

OBLIKOVANJE VIDEA

Iztok H. Šuc, Gašper Vovk

KOSTUMOGRAFIJA

Nataša Recer

OBLIKOVANJE KREATIV

Eva Mlinar

FOTOGRAFIJA

Barbara Čeferin

Produksijska ekipa

Anton Podbevšek Teatra

Produkcija: Anton Podbevšek Teater,
v sodelovanju s Cankarjevim domom Ljubljana

www.antonpodbevsekteater.si

Franz Kafka

Pismo očetu

Primerjaj naju: jaz, da zelo na kratko povem, sem Lövy* z nekakšno kafkovsko osnovo, ki pa ga ne giblje kafkovska življenjska, trgovska in osvajalna volja, marveč nekakšna lovyjevska spodbuda, ki deluje bolj na skrivaj, bolj boječe in v drugi smeri in večkrat sploh preneha. Ti pa si nasprotno pravi Kafka po moči, zdravju, teku, glasu, nadarjenosti za govorjenje, samozadovoljnosti, premoči nad svetom, vztrajnosti, prisebnosti, poznavanju ljudi, nekakšni velikopoteznosti, seveda tudi z vsemi napakami in slabostmi, ki sodijo k tem prednostim, v katere Te poženeta Tvoj temperament in večkrat tudi Tvoja nagla jeza. Vsekakor sva bila tako različna in v tej različnosti drug drugemu tako nevarna, da bi si, če bi človek morda hotel vnaprej izračunati, kako se bova midva, jaz, počasi razvijajoč se otrok, in Ti, dorasel mož, vedla drug do drugega, lahko mislil, da me boš kratko malo poteptal in da ne bo od mene nič ostalo. To se ni zgodilo, morda pa se je zgodilo nekaj hujšega. Pri tem pa Te nenehoma, prosim, ne pozabi, da nikoli še zdaleč ne mislim, da si česa kriv.

...

Zame pa je bilo, ko sem bil še otrok, vse, kar si mi zaklical, naravnost ukaz neba, bilo mi je najpomembnejši pripomoček

za presojo sveta, predvsem za presojo Tebe samega, tu pa si popolnoma odpovedal. Ko sem bil kot otrok s Teboj skupaj, posebno pri jedi, je bil Tvoj pouk večinoma pouk, kako se je treba pravilno vesti pri mizi. Kar je prišlo na mizo, je bilo treba pojesti, o tem, ali je jed dobra, se ni smelo govoriti. Tebi pa se je pogosto jed zdela neužitna; rekel si, da je »žrtje«, ta »živina« (kuharica) jo je spridila. Ker si zaradi svoje velike lakote in svojih najljubših jedi vse jedel hitro, vroče in v velikih zalogajih, je otrok moral pohiteti, pri mizi je vladala mračna tišina, vanjo pa so posegali opomini: »najprej jej, potem govori«, ali »hitreje, hitreje, hitreje« ali »vidiš, jaz sem že zdavnaj pojedel«. Kostì se ni smelo glodati, Ti pa si jih smel. Kisa se ni smelo srkati, Ti pa si ga lahko. Poglavitna stvar je bila, da smo kruh rezali ravno, da pa si Ti to delal z nožem, ki je od njega kapala omaka, je bilo vseeno. Treba je bilo paziti, da niso padali na tla ostanki jedi, pod Tvojo mizo pa jih je bilo nazadnje največ. Pri mizi se je smelo ukvarjati samo z jedmi, Ti pa si si snažil in obrezoval nohte, šilil si svoje svinčnike, z zobotrebcom si si čistil ušesa. Prosim, oče, razumi me prav, to so bile popolnoma nepomembne posameznosti, moreče so postale zame šele s tem, da se Ti sam nisi držal teh

zapovedi, ki si mi jih nalagal. S tem se je zame svet razdelil v tri dele, v prvi del, kjer sem živel jaz, suženj, pod zakoni, ki si jih iznašel samo zame. Potem v drugi svet, ki je bil neskončno oddaljen od mojega, ki si v njem živel Ti, zaposlen z vladanjem, z izgovarjanjem ukazov in z jezo, če se nismo ravnali po njih, in nazadnje v tretji svet, kjer so drugi ljudje živeli srečno in brez ukazov in poslušnosti.

Franz Kafka, Pismo očetu

* Veja Kafkovega rodu po materi.